პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

ფასი სამი შაური

ტარტაროზი

№ 94 | კვირა 3 აპრილი 1927 წ. | № 94

50 მანეთი ამ სურათზე უკეთესი წარწერისათვის

(იხ. მე-15-ე გვერდი)

ეროვნული ბიბლიოთეკა

დელეგატი საქულა

სრულიად საქართველოს საბჭოების მე-4-ე ყრილობაზე

ამხანაგო თავმჯდომარე! ყველას წინადადებები შემოაქვს, არ იქნება ერთი პატარა და კოხტა წინადადება მეც შემოვიტანო?! აი საქმე რაშია: მოსკოვში, ბაქოში და ერევანში რომ დეპეშებსა გზავნით, არ იქნება რომ ზაგრანიჩნის ხალხსაც არ გაუგზავნოთ მისალოცი დეპეშები? დღევანდელ ლამაზ დღეს მტერიც და მოკეთეც უნდა მოვიგონოთ. ამიტომ ჩემი წინადადებაა—გაეგზავნოთ ეს ქვემოთჩამოთვლილი დეპეშები:

ნოე ჟორდანიას: ექვსი წელიწადია, რაც რომ შენ არჩიე საქართველოდან გასვლა და ზაგრანიცაში ალოლლეტიათ სიარული. შენი მანდაური ძმა-ბიჭების დახმარებით გინდოდა საქართველო გაგეხადა მუქთამჭამლების სამუდამო სასტუმროთ, მაგრამ არ დაგიდგა კარგი დარი, ნოეჯან. ეხლა შენი საქმე ჭანდრაკულად არის. სანამ გქონდათ საქართველოდან გატაცებული ფულები სჭამეთ მოხრაკულები; ეხლა, როცა საფანელი შემოგაკლდათ. ჩამოჰყარეთ ყველამ ყურები. გარდა მაგისა, შენ გეგონა ქართველი მუშა და გლეხი უშენოთ ვერ გასძლებდა. არა შენმა მზემ და საქულას მზემ—უშენოთ ისე ვართ, როგორც შუშა კიტრები. შენ თუ მანდ სკუჩნათა ხარ, დაჯექ და მაკდონალდს, ვანდერველდს და რენოდელს კონჩინკა ეთამაშე, მხოლოდ შენ ცოტა ნაივნი კაცი ხარ და უფრთხილდი მაგ ძველ კარტოჟნიკებს—ფსონში არ ჩაიხედონ ანუ სამიანით კარგი ორიანი არ აიყვანონ.

ნოე რამიშვილს: ბიჭო, ჩვენ შორის კი დარჩეს, მაგრამ მართალი უნდა გითხრა—ძალიან უნამუსო რამე ხარ. შე პირძაღლო, მანდაც დაიწყე შენი ინტრიგობა? განა შენ ზედ ბემურაზი ადამიანი კიდევ დაიბადება სადმე? მახლაზ, ასეთი ბემურაზი ადამიანი კიდევ დაიბადება სადმე? მახლაზ,რა გიყოს საქართველომ!ჩათახის ქარხანა რომ კარგათ მუშაობდეს, ბენო კალანდაძეს დავავალებდით რომ შენი თავი გადაედნო დასახალასებლათ, თუნცა ერთ რამეს რაც გინდა ბევრი შაქარი ჩააყარო, მაინც ის მურაბა არ გახდება. ერთი შეგვატყობინე, ჩამოსვლას ხომ არ აპირებ? ლავრენტი ბერია ისე გელის, როგორც კლეტკა კანარეიკას. თუ ჩამოსვლა გინდა, კვარტირონი კრიზისისა არ შეგეშინდეს—შენთვის ყველაფერი გამზადებულია.

გიორგი ერაძეს: შე ჩემანალა, ბაზარში ობოლი კატის კნუტივით გამოგზარდეთ და შენც ბოლოს უნამუსოების გზას დაადექი. თუ რომ შენ მენშევიკურ პარტიაში ერთი სამი მისხალი ნამუსი იყო, იქიდან ნახევარი შენ გეკუთნოდა და არც შენ გამოგვადექი ხეირიანი შვილი. არ მოგბეზრდა მაგ ზაგრანიცაში ბრადიაგობა? რას აკეთებ მაგ ტიალ ქვეყანაში? არ გეყო ნოე რამიშვილის სიფათში ცქერა? ჩამო, ჩამოშავდი! ამირალოვი იძახის—გიორგი ჩემი ძველი ძმაკაცი არის და გრუზგოსტორგში ზავხოზობას მივცემო. მეტი რაღა გინდა?

მაკდონალდს: გილოცავთ ახალ გამარჯვებას. სიხარულით შევხვდით ჩინეთის მუშების და გლეხების გადაწყვეტილებას, შენთვის ქვის ძეგლის აგებისას ნანკინის მთავარ ქუჩაზე, იქ, სადაც შენი დახმარებით ორი ათასზე მეტი ჩინელის სისხლი დაიღვარა. შენ ამ ცოტა ხანში სიფრთხილისკენ მოუწოდე ჩინელებს. ვიცით ჭკვიანი კაცი ხარ. კარგი ჭკუა ასწავლე მაგ უბედურ ხალხს. ერთი გვინდა ისიც გავიგოთ, ინგლისელ სალდათებს, რომლებიც შენი ნებართვით გაიგზავნენ შანხაი-ნანკინში, როგორი დარიგება მიეცი. ჩინელ მუშების მისწრაფებას—რომ ქვა დაგადონ, ჩვენც უერთდებით—მეოთხე ყრილობა ავალებს კარპე მოდებაძეს არ დაზოგოს შენთვის შავი ქვა.

მუსოლინს: რასა ჩრთიფრთილოფ? რაც გინდ ბევრი იჩალიშო—მაინც ბოლო შენი არის გადაწყვეტილი. მუშის კლავს თუ რომ სამასი წლის განმავლობაში გამაგრებულმა რომანოვის ტახტმა ვერ გაუძლო, განა შენ რა ჩემი ფეხები ხარ, რომ თავი გაიტანო! იტალიელი მუშები კულა გლდანელივით ისეთ დროს გამოგკრამენ შუალა სარმას, როცა რომ შენ მას არ მოელოდები. გისურვებთ შენი წერით არ მოჰკვდე—შენი გაპატიოსნება დაკისრებული აქვს მუშათა კლასს და კარგაც გაგიმასპინძლდება. ისე შამოგანმტვრევენ მაგ ორივე ფეხებს, როგორც რვა ნუმერ მაკარონს.

პილსუცკის: ნესტორ ცერცვაძის ნათქვამია:—ღმერთმა ქაჩალს ფრჩხილი არ მისცეს თავის დასაფხანათ, თორემ ჩამოიკაწრავსო. სწორეთ ზედგამოჭრილია შენზე ეს ნათქვამი. ბიჭო, ერთ დროს ნიკოლოზის ბრჭყალებში შენ ხალხს სული ამოსდიოდა. რუსების მუშების დახმარებით მოიპოვეთ თავისუფალი სამშობლო. მეტი რაღა ვირისფეხები გინდა!? რას იცქირები ქურდი კატასავით ან რუსებისკენ ან გერმანიისკენ? ავი ძაღლივით გაწოლილხარ შუაგზაზე და აქეთ-იქით ყველას უღრენ. ცოტა ჭკუას დაადექ, თორემ ლოძის, ჩენსტახოვის და დომბროვის მუშებს მოთმინება უკვე ელევათ და ერთბაშად ფიშტს გიზამენ, ხომ იცი მეშები რა უზრდელი კვახე ხალხია!? პან პილსუცკი! მეოთხე საქართველოს საბჭოების ყრილობა უსურვებს შენ ხალხს შენგან და შენ მეგობრებს ბოლდუინ-ჩერჩილებისაგან სრულიად დამოუკიდებლობას. ერთი შენი კარტიჭკა გამოგზავნე,—ლადო აბაშიძის კაბინეთში უნდა ჩამოვკიდო.

ბოლდუინს: რადგანაც მე ინგლისური არ ვიცი, მე ვთხოვე ჩემ მეგობარ სანდრო ყორყოლიანს გადაეთარგმნა მოსალოცი დეპეშა და თარგმანს გიგზავნი უცვლელათ. თუ რომ თარგმანში რამე გაუგებრობა არის, ეგ სულ სანდროს ბრალია.

მისტერ ბოლდუინ! ჩინიშ ფინიშ ინგლიშ იმპერია. ინდიას ინგლიშ აღარ უნდია. ჩერჩილ ნაუ მინისტი იეს ვატერკლოზეტ. ეგიპეტ შუტკი ზარალ სლუჩაიტ. პერსიშ პეტროლიშ პატრონი ნე ბუდიშ. ბუდუ მდივანი ოლრაიტ სერჩაიტ. ჯორჯიან მუჟიკ ტუა ფიზიანომიშ ოლრაიტ პლევაიტ. ავიოხიმ, მეტალტრესტ, ლიტვინ-ჩიჩერინ, ხლებოპროდუკტ, ვნეშტორგ ტვაია ოლრაიტ კლანიაიტ. მერსი, გუტბაი, ზაგეს.

ევროპის ციხეებში დაპყრობილ მუშებს. ისევ მოვა თქვენი გაზაფხული და თქვენი ვარდიც გაიშლება. ვაჟკაცათ იყავით. გული არ გაგიტყდეთ. იძახიან: მოროზოვმა ასტრონომია პეტრეპავლეს ციხის ფანჯრიდან ისწავლაო. თქვენც უცქირეთ ვარსკვლავიან ჩირაღდნიან ცას. თვალი ადევნეთ ხუთწვერიან წითელ ვარსკვლავს. ის არის სიმბოლო ქვეყნის და თქვენიც განთავისუფლებისა. გაუმარჯოს თქვენ დაუშრობელ ბრძოლის ენერგიას. გაუმარჯოს მთელ ქვეყნის შეერთებულ საბჭოების ყრილობას. (ციხეებს კარგათ მოუარეთ. ოთახები სუფთათ შეინახეთ. ეგ შენობები მომავალში უნდა ზოოლოგიურ ბაღებათ გადავაქციოთ, რომლებშიაც იქნებიან მომწყვდეულები ბოლდუინები, ჩემბერლენები, ტომასები, ვანდერველდები, შეიდემანები, პილსუცკები, მუსოლინები და ყველა ისინი, რომლებიც მუშათა კლასისათვის იყვნენ მგლები, ტურები და ზოგიც მელები).

ვინმე.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

სახიფათო პატივცემა

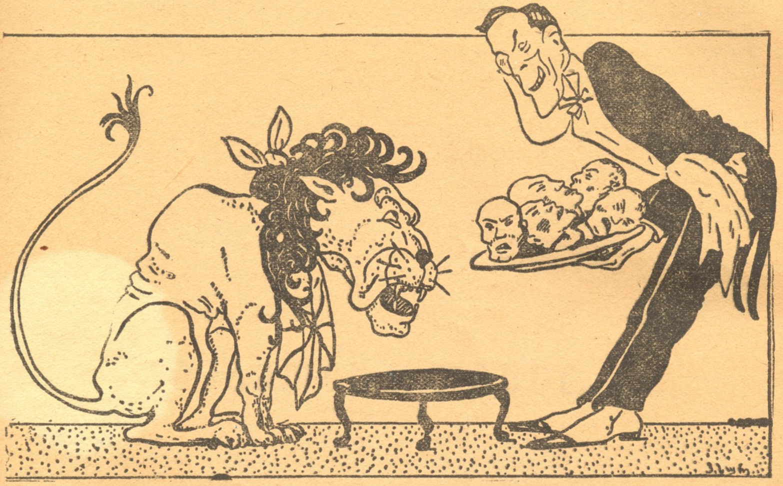

ჩემბერლენი. (დიდი ბრიტანეთის ლომს) მობრძანდი და ისაუზმეთ თქვენო უდიდებულესობავ; ახლად მილებული თავებია,—ეხლახან მივიღეთ პირდაპირ ჩინე თიდან.

ლომი: კი მაგრამ... მაგ თავებმა რომ კბილები და მაძროს?!

ონოფრეს გოდება

(მონოლოგი)

ცოცხალი რომ ყოფილიყო დედაჩემი, გეფიცებით—ჩემი ხელით დავახრჩობდი! ,

არა, სხვა სახელი ველარა გამოსძებნა რა, რომ ონოფრე დამარქვა?!

პოეტი და ონოფრე?!

ბახუსს გეფიცებით.. წირპლიან აპოლონს მე ბახუსი მირჩევნია!..

ჰოდა, ბახუსს გეფიცებით, ჩემი ხელით დავახრჩობდი!

ვერა ხედავდა, ვისა ზრდიდა?!

განა შეიძლება, არა გრძნობდეს მშობელი დედა,—ვის აწოვებს ძუძუს: ცისა და მზის დამჯაბნ უკვდავ პოეტს, თუ წარმავალს, ორფეხა მატლს?!

მეტი უბედურება წარმოგიდგენიათ!

კაცი რა ხანია მზადა ვარ სამწერლო ასპარეზზე გამოსასვლელად და...

არა, რა სახელით გამოვიდე მე უბედური?

ონოფრე ჯამლოკიაშვილი?!

გვარი საგანგებოა: ჯამლოკელლი! ორი ლ. მაგრამ სახელს რა ვუყო?

ონოფრე!.. ღმერთმა დამიფაროს!

ტიციან.. პაოლო... კოლაუ... გრრ. რრრობაქიძე—კავკასიელლი!..

ვიღაცა ბალღებს ამისთანა სახელები და მე კი... ონოფრე!?

ღმერთმა დამიფაროს!

დაე, დამგმოს ისტორიამ, პოეზიის მოღალატედ მომიხსენიოს, მე ჩემსას არ დავიშლი;

მანამ ჩემი დიდებული ნიჭის შესაფერ სახელს არ ვიპოვი, სტრიქონსაც არ დავბეჭდავ!

ააჰ! რატომ რობაქიძე არა ვარ! რობაქიძესავით შუა გზაზედ კი არ გავჩერდებოდი!..

რობაქიძეს წავშლიდი, და...

გრ. კავკასიელლი!..

მტკნარი სისულელე რომ სწეროს, მაინც დიდებული იქნება ამ გვარის პატრონი!

გრ. კავკასიელლი!... ორი ლ., თუ ღმერთი გწამთ! და ა—ერთად, უცბად!

აი ნამდვილი სახელი პოეტისა, უტყუარი ნიშანი ზეციური ნიჭისა...

მე კი... ო ნ ო ფ რ ე! არჩილი მაინც მერქვას, რომ არჩიბალდად გადამეკეთებინა!

არჩიბალდ ჯამლოკელლი!

სხვას არც ეს დაუვარდებოდა, მაგრამ ამ ოხერ ონოფრეს რა ვუყო?!

სახელი მინდა, სახელი, თორემ დიდი ხანია მზადა ვარ:

უაზრობა, განცდა, სიტყვა, სიტყვის ფრქვევა, რითმა, ფორმა და კვლავ კიდევ უაზრობა, რამდენიც გენებოთ!

მერმე როგორ მეადვილება ლექსის წერა... ვერც კი წარმოიდგენთ!..

ერთი სიტყვა კმარა, ერთად-ერთი სიტყვა, რომ დაუფიქრებლივ მთელი პოემა დაგიწეროთ.

გნებავთ, ეხლავე!.. სიტყვა მიბრძანეთ რამე... ათუნდა:

ეროვნული ბიბლიოთეკა

„სერ-სერ მოდის რუხი მგელი,
ტუჩ მურა და კუდა გრძელი“.
რუხი მგელი... კუდა გრძელი... საღეროღელი!..
ინებეთ:

ტურფამ ხელი დამიქნია,
ამიშალა საღარღელი:
მანიშნა:—შენ მინდიხარო,
მარტო შენა... მდევთა მკვლელი.

თოფ-იარაღი ავისხი,
ხმალ-ხანჯალი გულის მჭრელი:
გზას გაუდექი რაინდი—
ჩვენი დროის ტარიელი.

სერზედ შემხდა რუხი მგელი,
ტუჩ მურა და კუდა გრძელი...
ქირის ოფლში გავიწურე—

არავინ მყავდა მშველელი.
წავტორტმანდი... დავბარბაცდი...
დავინახე რაღაც ხვრელი,
ჩავძვერი და გავინაზე
უფსკრულ-ბნელეთის მძებნელი.
მოვიდა, დაიღმუილა...

ვერ მიპოვა მისი მკვლელი,
შეშინდა და გაძუნძულდა
ცხვარ-ბატკანის სისხლის მსმელი.
ამოვიწი წამოვდეგი...
შალვარიც კი მქონდა სველი...
მანამ თოფს მოვიმარჯვებდი,
გამპარვოდა მხდალი მგელი!
ინებეთ!

პირველი მოთხოვნილება ხელოვნებისა—უაზრობა—სავსებით გახლავთ დაცული. მეორე მოთხოვნილება—განცდა, სიტყვა, სიტყვის ფრქვევა, ლექსი, რითმა და კვლავ კიდევ უაზრობა—ჯერეთ უმაგალითო, ჯერეთ უხილავი და უსმენი!

მაგრამ ვერ დავბექდავ! იძულებული ვარ, ზეციური ჩემი ნიჭი ჯერ-ჯერობით დავუმალო კაცობრიობას და ჩემი შესაფერი სახელი ვეძებო.

იქნებ იცოდეთ რამე! ძალიან დამავალებთ, თუ მაცნობებთ. მაინცა და მაინც **ონოფრიელლი** არ მომწონს. სხვა რამ მინდა, დიდებული, რომ ორფეხა მატლთაგან განვსხვავდებოდე და თანაც ლამაზი ქალის ალერსივით საამურად ხვდებოდეს ყურს.

კვიმატი.

„ვექილ ტყაოსანი“

(ქუთაისიდან)

„...იყო ქუთაისს მიხეილ აივაზოვი სვიანი,
დამძიმებული ქიმიით—მას გოგრა ჰქონდა ჭკვიანი.
მართალი არის ამ გოგრამ ბევრს მიაყენა ზიანი,
მაგრამ თურმე რას არ შესძლებს ორფეხი ადამიანი!..“

—

ვნახეთ უცხო მოყმე ვინმე—სჯდა ჩაიზე სახლსა შინა:
პაწა ვანო გვერდით უჯდა, მარუსა კი მუხლის წინა.
დედა იმათ ვარიასაც მოენახა სტოლთან ბინა,
სალომემაც, ღრმა მოხუცმა ორჯერ-სამჯერ მოირბინა.

მათ ნახვაზე აივაზოვს ბოროტებით გააზმორებს:
—ის, დიდები მოჰკლას მაგრამ, რაღა უქნას პაწა ორებს?
მაგრამ თურმე აწ სინდისი სულ არ სტანჯავს ორფეხ ლორებს
და... მურაბით სავსე ვაზას მიშა თვალებს არ აშორებს...

—

საწამლავი ჩაყრილია. ვის ერგება: უნცროსს? უფროსს?
ბედი როგორ გადასწყვეტავს: მიშამ ძილი ვის დაუფრთხოს?
...ერთი აბი დედას ხვდება, მეორე კი მის ქალს, უნცროსს
და გარეშეც არვინაა ამ სიმხეცეს რომ შეუსწროს!...

—

...აგერ ვიღაც „ექიმს“ ყვირის. საწამლავით, ვიღაც კვდება...
ექიმთანაც ვანო მიდის. მიშაც უკან მას გაყვება.
და როდესაც ბავშს მოხვდება ყელში დანა სამი წყება:
—ხროტინი და თან სიცოცხლეც ბავშის მხოლოდ მაშინ სწყდება!..

—

ერთი „საქმე“ შეასრულა. აწ მეორე რა იქნება?
ო, ეშმაკის მეუფებდა სურვილები და იქ ნება.
და ორფეხი ეს ნადირი როცა ოთახს უბრუნდება:
—აქ ნაჯახი მეორე მსხვერპლს, სამოცი წლის მოხუცს ხვდება!...

—

მორჩა ორი. ასპარეზი აწ საგმირო განახევრდა:
—დედა-შვილი დარჩა კიდევ აქ ცოცხალი მისდა სევდათ!
...და როდესაც სისხლის ქარი დედის თეთრ თმებს ბალიშს ფენდა,
ხოლო შვილი გაკვნესოდა: „სად ხარ ჩემო ტკბილო დედა“,

—

აი, მაშინ სიგვიანე ავის საქმის იგრძნო მანა:
—ბიჭოს, კიდევ მოძრაობენ. თვალს ახელენ ხანდახანა!
და ამიტომ ჩვენმა „გმირმა“ დიდი აღარ დაახანა
და ჯერ დედას, მერე კი შვილს... გამოუსვა ყელში დანა!..

II

—სასამართლო მობრძანდება!—ხალხი დრტვინავს. ხალხი ღელავს.
მაგრამ გული ცივადაა აქვს აივაზოვს, ღამის მელას...
და როდესაც მესროპიანცს ცრემლები სდის ნელა-ნელა—
ბრალდებულნი ზეიმობენ: ცალ-ცალკე და ერთად ყველა!

ეროვნული ბიბლიოთეკა

—ნუ თუ ვინმე იცავს ამათ?—კითხულობენ გაოცებით.
—ფიქრობთ, დამცველს იშოვიან? ო, ბატონო, დიდათ სცდებით!
—ვინ იკისრებს ამ საქმეში დამცველობას თავის ნებით?
..სწორედ ამ დროს მოაბიჯებს **ლვამიჩავა** მისი კრებით...

—სასამართლო მობრძანდება!—ლვამიჩავაც აქვე არი—
მთელ დარბაზს კი არ ასვენებს დანთხეული სისხლის ღვარი...
მოკლეს ცოლი და შვილები. დარბაზშია ობლად ქმარი
და დარჩენილ ერთ მის ბავშსაც თმებს უწეწავს გლოვის ქარი...

—ეს რა მოხდა?—ამბობს ერთი—ან მინახავს მზგავსი რამე?
ოთხს სულს, ცოცხალ ადამიანს მოუსწრაფეს დღენი ლამე!.
ბრალდებულთა დასაცავად ვერას ვიტყვი, ვერა, აქ მე:
—აწ ვექილთა საქმე არის ეს „წმინდა“ და „სუფთა“ საქმე!...

...და ვექილიც წამოდგება. ბარიტონი მშვენიერი.
[illegible] ყანყრატოს დიდათ არ ვნებს თავმოყრილი დღეს აქ მტვერი.
თვალით ქალალდს გადახედა. წაიკითხა დანაწერი.
ყური უგდეთ:—ბარიტონი „მომხიბლავი“ ხმებით მღერის:
—„ერთხელ მხოლოდ, ისიც ღამით, ოთხი სული მოკვდა ერთად!

მართალია, სისხლი იმათ მოსდიოდათ წვეთა-წვეთად,
მაგრამ აი, ამ საქმეში აივაზოვ იყო კენტად,
სხვები კი სულ არ ყოფილან, არ გავმწარდე მათზე მეტად!..

ბრალმდებელი უკიჟინებს:—„თქვენ ვის იცავთ: მათ თუ ჯიბეს?
ეს გვიბრძანეთ: სად მიყევხართ თქვენ ეთიკის მოგრძო კიბეს?
სად გინახავთ: ერთი კაცი ბოროტებას ესდენს ქმნიდეს.
და ამ გვარი ტყუილებით სახე კაცის არ გაწითლდეს?!?

—სასამართლო მობრძანდება! ხალხი ღელავს. რა აღელვებს?
ის, რომ მცველი გამოუჩნდა ამისთანა ღამის მელებს!
ვინ დისკანტით, და ვინ კიდევ ბარიტონით ჩაახველებს,
მაგრამ ხალხის გმინვა ამბობს:—საყვედური ასეთ მცველებს!

სდუმს დარბაზი. დაიუფლა სულყველანი სევდის ბინდმა.
იქვე ახლო, ამ დარბაზში პაწა გოგო აქვითინდა:
—„ჩემო დედა! ჩემო ვანო! დავ მარუსა—თქვენთან მინდა!..“
...და აქ ცრემლთა შეკავება ვაჟკაცებსაც გაუჭირდა!..
ვექილებს კი ვეკითხები:—ეს ცრემლები რაღათ ღირდა?

მორიელი.

გაცილების შემდეგ

მე მინდა მოგახსენოთ ერთი პატარა შემთხვევის შესახებ, რომელსაც, როგორც იტყვიან, ადგილი ჰქონდა სარდიონის ცხოვრებაში.

სარდიონი არის ახალგაზრდა კაცი, და ატარებს ცხოვრებას ისე, როგორც ატარებს ჩვენი ახალგაზრდობის საგრძნობი ნაწილი, სახელდობრ: დილით იღვიძებს 10 საათზე, დგება 11-ზე, გამოდის 12-ზე და 12-დან 3 ნახევარ საათამდე ქალაქის სხვადასხვა პროსპექტებს სტკეპნის — მონაწილეობას იღებს ქალაქის კეთილმოწყობაში. 3 ნახ. საათზე, სარდიონი გადაეყრება რომელიმე ნაცნობს და ისადილებს მასთან. შემდეგ ისევ უბრუნდება ქუჩის ტკეპნას და ტკეპნის მანამ, სანამ ვინმე ნაცნობს კიდევ არ გადაეყრება და ან „ელდორადოში“, ან ჩოფურასთან, ან „ავგაროზში“ არ შეყოფს თავს.

ერთი რამ უნდა გულახდილად ითქვას: სარდიონი არ არის ხულიგანი. შეიძლება ეს იყოს მისი უარყოფითი თვისება, მაგრამ რას იზამ; კაცია და თვისება: ზოგს ხულიგანი მოსწონს. ზოგსაც ის მილიციელი რომელსაც, გრიგოლ ცეცხლაძის თქმის არ იყოს, ულვაშები მიუგავს ინიციალებს და ისე ებრძვის ხულიგნობას.

მხოლოდ ერთი „მოხულიგანო“ თვისება აქვს სარდიონს: მას უყვარს უცნობ ქალის აკვიატება და „ზადევანიების“ კეთება. ამ მოხულიგანო თვისების შედეგების შესახებ მინდა მოგახსენოთ:

რომელიღაც სახელის დღეობა იყო. არ მახსოვს—ნინაობა, ეფროსინობა, ვერა-ნადეჟდა-ლიუბოობა, ეკვირინობა თუ ბაბალობა. სარდიონი, ჩვეულებრივად სტკეპნიდა პროსპექტს და თან გამვლელ - გამომვლელებს ათვალიერებდა. მოაწია საღამომ. სარდიონი ერთ სოფლიდან ჩამოსულ ძმა-ბიჭს გადაეყარა, იქვე რესტორანში დაჰპატიჟა და ერთ კვარტამდე გადაკრა.

შექეიფიანებული და „ნადირობის“ ხასიათზე მოსული სარდიონი ისევ ქუჩაში გამოვიდა. ქუჩის შესახვევში თვალი მოკრა ახოვან ქალს, რომელიც ტანის კეკლუცი რხევით მიდიოდა, თითქოს სარდიონს ეპატიჟებოდა: წამო, რაღა, დრო გავატაროთო.

სარდიონი ადგილიდან მოწყდა და ქალს დაეწია.

— უკაცრაოდ!.. შეიძლება გაგაცილოთ?..

ქალმა ჯერ გაკვირვებით და წყრომით შეხედა, მერე რაღაც ეშმაკურმა ღიმილმა გადაურბინა სახეზე და მოლბა.

— რატომაც არა, შეიძლება.

სარდიონი გაყვა.

— თქვენ, რასაკვირველია, არ იფიქრებთ, რომ მე ცუდი ზრახვებით მოვედი თქვენთან... მე მხოლოდ გაგაცილებთ, რადგან თქვენებრ მშვენიერი არსების მარტოდ გავლა ამ ბნელ ქუჩაში არ შეიძლება.. ერთი სიტყვით... თქვენ ალბათ ატყობთ, რომ მომწონხართ... წამოაყრანტალა ბოლოს სარდიონმა.

ქალი ისევ კეკლუცად და ეშმაკურად იღიმებოდა.

— პირ-იქით, მე დიდათ გმადლობთ, რომ გამომაცილეთ...

— ოხ, რა კარგი ხართ... ველარ მოითმინა სარდიონმა და ქალს წაეპოტინა, მაგრამ ქალმა შეაჩერა:,

— რა სულწასული ყოფილხართ, მოითმინეთ ერთი წამი, მივიდეთ სახლში და მერეც მოვესწრობით!

სარდიონი დამორჩილდა და გაყვა.

— აი, მივედით კიდეც! წყნარად სთქვა ქალმა და ვნებით გადმოხედა სარდიონს. ქმარი მოსკოვში წავიდა, ორი კვირის შემდეგ დაბრუნდება, ოღონდ ჯერ ვნახავ ბავშს და მოსამსახურე ქალს თუ სძინავთ. თქვენ აქ დამიცადეთ.

სარდიონი გარედ დარჩა, ქალი შევიდა უზარმაზარ სახლში, სადაც, მიხურულ სარკმელებიდან (ზამთარი იყო) აქა-იქ მოსჩანდა ელექტრონის შუქი. კეკლუცის შესვლიდან რამოდენიმე წუთის შემდეგ ორ სარკმელში ჩაქრა სინათლე. ცოტა ხნის შემდეგ დაბრუნდა ქალიც.

— ორივეს სძინავს, სთქვა ქალმა, მე ელექტრონი ჩავაქრე მათ ოთახში და **ჩვენს** ოთახშიაც, რომ სავსებით უზრუნველყოფილი ვიყოთ. აბა, ახლა შევიდეთ უცნობო გიჟო, მაგრამ წყნარად... აჰ, ახლა კოცნა არ შეიძლება... ამალამაც მოესწრები... ეშხიანად მოიშორა მან აღელვებული სარდიონი.

დერეფანში შევიდენ.

— ჩუმად გიჟო, შენი კალოშები ძალიან ჭრიჭინებს, გაიხადე.

სარდიონმა კალოშები გაიხადა. ორი ნაბიჯის შემდეგ ქალმა კიდევ შეაჩერა:

ეროვნული ბიბლიოთეკა

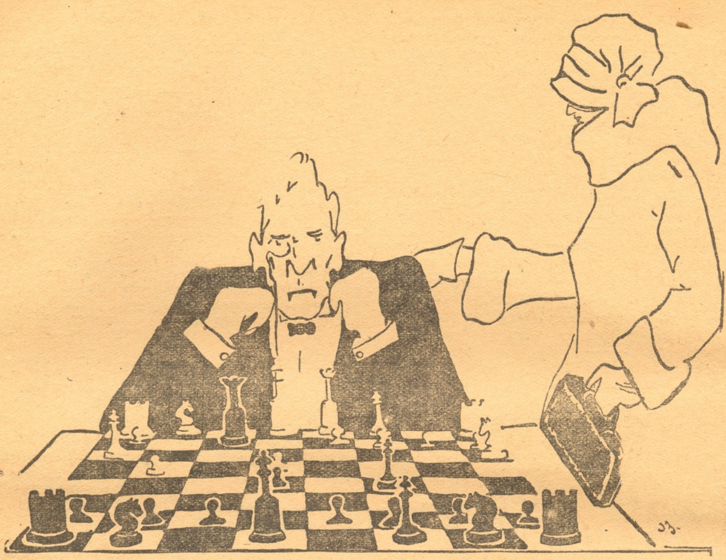

—როგორ დალრეჯილხარ, ოსტინ!
— ვერა ხედავ,—წითლებმა როგორ დამჩეხეს?!?

—ჩექმებიც ხმაურობს, ეგეც გაიხადე და ხელში დაიჭირე.

ძლივ-ძლივობით გაიხადა სარდიონმა ჩექმები, მოიძრო პალტოც. ცალ ხელში ჩექმები და კალოშები დაიჭირა, მეორეში — პალტო და ქუდი. ორივენი ფეხ-აკრეფით გაემართენ ოთახისაკენ. ჩუმად შეაღეს კარები, ოთახში სრული სიბნელე იყო. ქალმა სარდიონი შუა ოთახში გააჩერა და მეზობელ ოთახის კარი კიდევ უფრო მჭიდროთ მოხურა.

— ახლავე, გენაცვალოს ჩემი თავი, ჩურჩულითვე უპასუხა ქალმა და ელექტრონის კლიტე დააჩხაკუნა.

ოთახი უცებ განათდა...

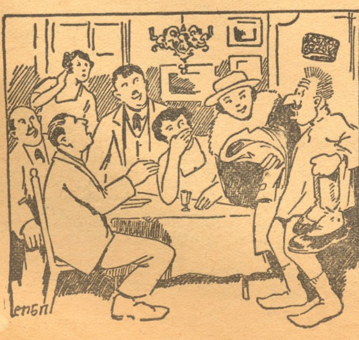

ჰოი ღმერთებო!..

გაისმა ხმამაღალი, დამაყრუებელი ხარხარი... სარდიონს მეხი დაეცა...

დიდი დარბაზი გავსებული იყო რამოდენიმე ათი კაცით და ქალით, რომლებიც დარბაზის ოთხივე კედელთან ჩამწკრივებულიყვენ რაღაც სანახაობის მოლოდინში. შუა დარბაზში, ცალიერ ადგილას იდგა სარდიონი, ცალ ხელში ჩექმებით და კალოშებით, მეორეში პალტოთი და ქუდით. კაცები ბოხი ხმით ხარხარებდენ, ქალები კისკისებდენ, ახალგაზრდობას ჟივილ-ხივილი გაქონდა. ერთი სიტყვით, ნამდვილი რაღაც საისტორიო მნიშვნელობის სიცილ-ხარხარი იდგა. სარდიონი კი, როგორც მანეკენი, ისე გაქვავებულიყო ერთ ადგილას, პალტოთი და ფეხსაცმელებით დატვირთული. მხოლოდ ჩარბები უთრთოდა.

ბოლოს, როგორც იქნა ხალხი დაწყნარდა. წამოდგა ერთი სანდომიანი სახის, შუახნის მამაკაცი, მიუახლოვდა სარდიონს და უთხრა:

— არაფერია, ყმაწვილო, თქვენი რა ბრალია, ეს ჩემი ცოლის ოინია, მაგრამ უნდა აპატიოთ, რადგანაც დღეს მისი დღეობაა და ეს ხალხიც ამიტომ არის აქ შეკრებილი.

გამოვიდა კეკლუციც, სარდიონის მომყვანი უცნობი ქალი. სიცილს ველარ იმაგრებდა.

— სრულ სიმართლეს ამბობს ჩემი ქმარი, ჩაიკისკისა მან, მართალია დამნაშავე ვარ, მაგრამ არც თქვენ ხართ მართალი... ამიტომ შევრიგდეთ... თქვენ ჩვენსას დარჩებით დღეობაზე!

— დარჩით, ხა ხა ხა, დარჩით, ხა, ხა... შესძახეს სტუმრებმა!

— სარდიონი სავსებით დაიბნა. გაწითლდა, გაფით-

რდა, გალურჯდა, გაყვითლდა... ერთი სიტყვით, მრავალი ფერი გამოიცვალა, ბოლოს მასაც გადაედო საზოგადოების სიცილ - ხარხარი და თითონაც თითქოს გამხიარულდა.

ერთი სიტყვით, სარდიონი თითქმის ძალით დატოვეს ვახშამზე. იგი იჯდა დიასახლისისა და მამასახლისის შუაში.

— ნეტა ვინ გრძნობს მეტ წამებას: მე თუ იესო ქრისტე, როდესაც მას აწამებდენ ჯვარზე ორი ავაზაკის შუა? ფიქრობდა მთელი ღამე სარდიონი.

ის იყო და ის. ახლა სარდიონი ქალებს არც კი ეკარება. განსაკუთრებით ღამით.

ალლარ-ალლარსანი.

ღვთის წყალობა

— კაცო, როგორი დიდი თავი გაქვს!!!

— ეჰ! დედაჩემმა დამღუპა... სულცხონებული სულ ასე ევედრებოდა ღმერთს:—ღმერთო, ჩემი შვილის თავი გამიზარდეო... და, მართლადაც, ამისრულდა.

ნერწყვი-ყლაპია

ლევარსი როხროხაძის აღმოჩენა

კაცობრიობისათვის რაიმე სარგებლობის მოტანა, ჩემი ცხოვრების დანიშნულება და გამართლება იყო.

მე თავიდანვე მქონდა ეს მიზნად დასახული...

მაგრამ რა უნდა გამეკეთებია, როცა მუდამ უმუშევარი ვიყავი....

და, აი სწორედ, როდესაც ასეთ სასოწარკვეთილ მდგომარეობაში ვიყავი, როცა, თითქოს არსაიდან ხსნა არ იყო,—მე წავაწყდი ჩემი არსებულ მდგომარეობიდან გამომდინარე საშუალებას, რომელიც მე შემასრულებინებდა ცხოვრებაში ჩემს დანიშნულებას.

მე ვამტკიცებ:

ადამიანს შეუძლია სხვისი არსებობით უშუალოთ თვითონაც იარსებოს, ე. ი. ერთი ადამიანის არსებობით შეუძლია მეორემაც იარსებოს.

ჩემი აღმოჩენით ამ მეორე ადამიანის არსებობისათვის არ არის აუცილებელი საჭირო საჭმელ-სასმელი სასურველი ტანშემოსვა, დროსტარება, გართობა და სხვა.

მე აღმოვაჩინე (საკუთარ ცდებიდან და პრაქტიკულ ცხოვრებიდან), რომ ყოველ ადამიანში საკმაოდ არის ისეთი **ნივთიერება,** რომლის საშუალებითაც ადამიანს შეუძლია იარსებოს ცხოვრების დღემანდელ მინუმალურ მოთხოვნილებების დაუკმაყოფილებლად, თუ კი იგი ხედავს თავის გარშემო ადამიანებს, რომლებიც ნორმალურად ცხოვრობენ.

ეს ნივთიერება არის **ნერწყვი**

ვინ არ იცის, რომ ნერწყვი ყველა ადამიანის ორგანიზმშია; მაშასადამე, თვითეულ ადამიანს შეუძლია ნერწყვით არსებობა.

რეჯ განვმარტოთ რა არის ცხოვრება.

ცხოვრება არის: ჭამა, სმა, კარგი ფეხსაცმელ-ტანსაცმელი, კარგი ბინა (ეს უმთავრესია) და ლამაზი ქალი. აი ამათში მოკლეთ და მკაფიოთ ამოწურულია ცხოვრების შინაარსი.

მაგრამ განა ყველა მიწვდება ამას? ყველა კი არა, ზოგიერთი სპეცპიც ვერ მისწვდებიან. ნაწილობრივ შეიძლება მისწვდე, ე. ი. ჭამა-სმა კარგი ჰქონდეს, მაგრამ ბინა არ ჰქონდეს; ბინა გქონდეს, მაგრამ ლამაზი ქალი არ გყავდეს... ასე რომ, იშვიათია ისეთი ადამიანი, რომელიც ყოველმხრივ კმაყოფილი იყოს.

ჩემი აღმოჩენით კი ადამიანს შეუძლია იარსებოს, თუ გინდ არც ერთი არ ჰქონდეს ზემოდჩამოთვლილი ცხოვრების დახასიათებანი.

დიახ! დიახ! აქ სასაცილო და საკვირველი არაფერია. მე საკუთარი ცხოვრებიდან ვიცი.

მგონი დედაჩემს იმდენი ღვაწლი არ მიუძღვის ჩემს გაზრდაში, რამდენიც ჩემს ნერწყვს. მე აწონილი მაქვს და ვიცი, რომ მთელს ჩემს სიცოცხლეში ნერწყვი უფრო მეტი დამიხარჯავს თავისი არსებობისათვის, ვიდრე დედის რძე და საჭმელ-სასმელი.

ბინა არ მქონდა,—და მე შევსცქეროდი სხვების ბინებს: ელექტრო-სინათლით გაჩირაღდნებული აბაჟურები და ხელოვნების საუკეთესო ნიმუშები ამშვენიერებდენ კედლებს... მე შევსცქეროდი, თვალებს ვერ ვაშორებდი და ნერწყვის ყლაპვით ვსტკბებოდი იმ სიმშვენიერით.

უბინაობით მე მთელი დღე პროსპექტზე დავყიალობდი... საუკეთესო რესტორანების, კაფეების და გასტრონომიულ მაღაზიების წინ ვიტრინებში ვიცქირებოდი... სულო და გულო, რა გინდოდა, რომ არ იყო... კაბინეტებში ქეიფობდენ... ბოთლებს ბოთლები მისდევდენ.. შემწვარებს მოხრაკულები და ტკბილეულობა... მე ვხედავდი—როგორ გემრიელად მიირთმევდენ ტკბილ ტორტებს და შაქრეულობას... დიახ! ისინი სჭამდენ და მე კი... ნერწყვს ვყლაპავდი... მე ნერწყვით ვიკვებებოდი... ეს მე მიხაროდა, იმიტომ, რომ ამით აღმოვაჩინე ჩემში (ადამიანში) უფასო საკვები ნივთიერება...

როცა ღამით ჩემს ბუნაგისაკენ წავიდოდი პროსპექტიდან ნერწყვით გამძღარი,——მე წავაწყდებოდი შეყვარებულებს... ვაჟი ეხვევოდა მშვენიერ ასულს და ჰკოცნიდა... რასაკვირელია: მე იქვე მივიმალებოდი, დიდხანს ვუცქერდი მათ ნეტარებას და... მე ნერწყვს ვყლაპვიდი და მით ვიკლავდი სიყვარულის წყურვილს...

ჩემი მისსია შევასრულე. მე აღმოვაჩინე ადამიანში უფასო საკვები ნივთიერება: **ნერწყვი.** ამიერიდან კაცობრიობას არ მოელის დამშევა. ჩემი ცხოვრების უმეტესი ნაწილი ნერწყვის ყლაპვით გამიტარებია, მაგრამ ეს მე სიამაყედ მიმაჩნია.

ვაშა მე...

—ზმუკი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მიკიჩა ოპერაში

— ვა, ჩუ-ჩუტ ხათაში არ ჩამაგდო ამ ბემურაზმა ტრიატმა? ყისმათზე ის ჩემი ნათლიმამა ჩოლახ-გიგუა რომ არ შამოსულიყო, ნაობახტი ნეპრემენი იყო რაღა— კამისრის აკალოშნიკი უჟე მიყვიროდა: ,

— ზა ხულიგანსტვა, მამენტალნა ისპრავდომ ბროშუო! საქმე წასული იყო; ღმერთმა უშველოს იმ ჩოლახგიგუას, იმან შამოვიდა და ეს კამისარი დააშოშმინა თორემ... არა, რომ ვთქოთ, ჰახი კი იყო ჩემზედა, გებნები რაღა, ჩერესჩურ ვიანგლე მეთქი!.. ჰაზირ ისევ თავიდან გიამბო ყველაფერი?

ჰაკარაკათ, ეს ეს ჩემი ცოლი დაუპადრუგდა ჩვენ კვარტერანტ დედაკაცებსა, ოპენრი ტრიატის პევჩები რომ არიან რაღა; იმათგნით შუშანამ ყველაფერი პადრობანათ იცის, რაც რომ პრესტავლენია აკეთებენ. ჰუზურში იმ ბემურაზებთან კურკურმა შუშანა ისეთი აბრაზოვანი გახდა რომა კამაც-კამაც ტრიატსაც შეეჩვია. იმ პევჩ დედაკაცებსა იმისთვის ბესპლატნი ხადნოვი ბილეთები მოჰქონდათ ხოლმე და ჰამაც პრავაჟიტსაც თითონ უშვრებოდნენ... იქიდან რომ მოდიოდა ხოლმე. სულ ჭრიჭინებდა. ერთხელ მებნება:

— იცი მიკიჩჯან, ისეთი ნაინტერეს რამე ვნახე, რომაო, მეტი არ შაიძლებაო; პენია, ტანცი, დუხოი მუზიკა, რამე—ყველაფერი ერთათ არიო! ჰამაც ისეთი ჯიგრიან ბაიათებს ეუბნებიან ერთმანეთსაო, რომაო ყიყვიან ვაჰაკას სიმღერამ მიჰქაროსო. ხვალ თურმე სამი გლავნი პრესტავლენიასა შვრებიანო. ერთი ძაან ღონიერი სამსონა ყოფილაო და იმას ხელმწიფის ცოლი დანილა შაუყვარებიაო. ბოლოს ამ ქალსა იზმენიტი უქნიაო, ძირში მოუჭრია თმებიო და ჰამაც თვალებიდან სლეპოვათ გაუხდიაო. ბოლოს ეს სამსონა ჩერესჩურ გაჯავრდნილაო და იმისი დვარეცითვის ერთი ეშპეტიაშვილური მუშტი გაურტყიაო. მთელი ეს დვარეცი როგორც რომ ყველივრის ქუმელა ისე აუზელიაო და ეს ხელმწიფის ცოლი თავისინაზირ-ვეზირებით სტრებლენია უქნიაო.

ამას ყველაფერს აჩვენებენ და ჰამაც ისეთი ტანცი იქნებაო, რომ ქალები დოგოლა შიშვლები იქნებიანო. შენც წაგიყვანდი, ჰამა არ მინდა რომ ამისთანა ტანცები ნახო, რადგანაც რომ ძაან წუწკი ვინმე ხარ და ყველაფერს მეშჩანცკურათ გაიგეფო.

სწორე გითხრა შუშანას ლაპარაკმა ტრიატის ჰიშტაზე მამიყვანა და იმ პევჩებსა ორი ბილეთის ზაკაზი მივეცი.

ჰაკარაკათ იმ დღეს ცოტა ჰოპოპები არ აუშვი? იარმუკაში ნეჩაინათ შამხვდნენ პოსლიკ ლაღუა, ალაფი იოვანე და ჩოლახი ალაბეკა—აი ვანქში მესათლეთ რო იყო. ზაჰლა წაიღეს თუო ჩოფურაშვილთან ჩავიდეთ და თითო თათარიახნი ვჭამოთ თავისი ჩიჟი-პიჟებითაო.

ჩავედით. კაი ლაზათიანი ზაკუსკა ვჭამეთ, ზედაც თითო თუნგი დავაყოლეთ, ძველი ჰუნარები მოვიგონეთ, ჰამაც კამუნისტებსაც ჩვენი ლოცვა-კურთხევა გაუგზავნეთ. ისე რომ საღამოთი სახლში კოლოტიკით დავბრუნდი. ბევრი მეხვეწა შუშანა დაწექი. ტრიატში ნუ წამოხვალო ჰამა გავჯიუტდი და წევედი.

გზაში მებნება რომაო:

— მიკიჩ, ახარ ჰაკარაკათ კი არ დაიწყო ლაპარაკი, სმირნათ დაჯექი და რაც რომ სხვებმა ქნან შენც ისა ქენიო; ხამი არავის ეგონოვო, როცა რომ ჯამბაზხანაზე პევჩი გადმოდგება და რამესა თქომს, შენ უნდა ტაში დაუკრა და „ბიზ“ და „პრავა“ დაუძახოო. დავსხედით.

როცა რომ ეს ტრიატის ფარდა აიღეს, გამოვიდა ერთი ხლუპუზი და იძახის თუო ესა და ეს არტისტი ნეჩაინათ ფაღარათათ გახდა და ძალიან მინაოთში ვართო.

მე აღარ დავაცალე გათავება და ვყვირი:

— „პრავაა, პრავაა, ბიიზ“ მეთქი. თან ტაშს უკრამ. აქეთ იქიდან ხალხი მიყურებს, სუყველა ქალებმა თავისი დურბინდები ჩემსკენ გამაიშვირეს და იძახიან: „სუმაშეჩი კუპეც“-ო! შუშანამ ძლივს დამაჩუმა.

ბოლოს დაუკრეს დუხოვი მუზიკა. ტოჩ-ტოჩ ცირკი მეგონა რაღა, ვიფიქრე, ალბათ ცხენებსაც გამაიყვანენ მეთქი, გამოვიდა ერთი ვიღაცა სქელი კაცი და დაიწყო ფრანციცული ბაიათი. ვა, რამტოლიც რომ ისა მღერის, იმტოლი ეს ლოროტოტოებიც ყვირიან ეთმანეთს აღარ აცლიან. შუშანას ვებნები ეს რა სინაღოღაა, ადექი წავიდეთ მეთქი... თუ რათ უნდა წახვიდეო?

— არაფერი არ მესმის მეთქი!.. გვერდზე ერთი ჩიხტი-კოპიანი დედაკაცი იჯდა და იმან მებნება თუ

— არ გესმის რომელია, ამოტოლას აბრახუნებენ და არ გესმის?

მე მაინც გავბრაზდი და ვიძახი თუ ეს მასხარობაა, თუ რომ მუზიკის დაკვრაც უნდათ, ჯერ იმღერონ, მერე დაუკრან—ერთმანეთს რათ უშლიან მეთქი? ბოლოს ტიტლიკანა ქალებიც გამოცვივდნენ, და ის დანილაც გამაიყვანეს! ვა მაშინ კი გავჩუმდი და ვნიმატელნათ უყურეფ. როცა შუშანამ დამინახა რომა მე იმ ქალებს უყურეფ, ახლა ის წამოდგა და მებნება—ადე მიკიჩ, წავიდეთ, მართლა მასხარობა ყოფილაო. ვებნები—დედაკაცო, დაჯექ, წახვიდე რომელია, ვერა ხედავ რა განათლებაა? თუ თუ რომ ტანცი არ მოგწონს, შენ კაპლიმესტარს უყურე და მუზიკა გაიგონე მეთქი...

ეს ბემურაზი დანილი თავის ჰუნარებს აჩვენებს და ებნება რამაო

— სამსონჯან ძალიან მიყვარხარ, ისე მიყვარხარ, რომ მეტი არ შაიძლებაო. წამამყე სახლში რამე უნდა გითხრაო. ეს სამსონა ჯერ ატკაზს ურტყამდა ჰამა ბოლოს გაჰყკა. ჰუზურში მე უჟე ვიცოდი რომა ეს დედაკაცი იშკილს უკეთებს და თმა უნდა მააჭრას. აქედან ვეძახი:

— სამსონ, პირძაღლი იყო თუ რომ დაუჯერო, ეგ ბემურაზი შტუკას გიპირობს მეთქი. ვის ესმის?

ახრიზმანში ასევე გამოვიდა. ამ სამსონას თმები მააჭრეს, თვალები დასთხარეს და წისქვილში შააბეს. იმ დანილამ კი სიხარულისგნით დიდი ქეიფი გამართა და ტიტლიკანა ქალები ატანცავებდა. ის ბემურაზები ისე იგრიხებოდნენ, ისეთ რამეებსა შვრებოდნენ, რომა ჯიგარში პაჯარი გამიჩნდა, ფეხზე ავდექი, არც შუშანას და არც ხალხის ყვირილს ყური არ დაუგდე და როცა რომ ტანცი გათავდა და სამსონა ისევ შამაიყვანეს მე კაპლიმესტარს დაუძახე:

— კაპლიმესტარ, ერთი ბაღდანდური დაუკარ ჩემ ჩოთში, იმ კუკლამ კიდევ ითამაშოს და რაც რომ ტაქციაა მიიღე მეთქი. ხალხი ყვირის:

— გაათრიეთ ეს ხულიგანი გვიშლისო.

— ამ დროს, იმ რაზბონიკმა სამსონამ მამენტალნათ სტოლბას მუშტი არ დაარტყა?!. ვა, მთელი იმ ტრიატის ნახევარი ისე რაზრუშიტი უყო რომა სულ ქუფთა-ქუფთა გააკეთა. დაიწყეს წივილ-კივილი, მე უდარმა დამარტყა, წამოვხტი. შიშისგნით ველარაფერი გავარჩიე და პირდაპირ ხალხზე გადავრბივარ. ერთ სკამში წავიქეცი ერთ ფაშფაშა დედაკაცს კალთაში ჩაუვარდი და ვეხვეწები:

— მადამჯან, გამაქცუხე. . ტრიატი იქცევა მეთქი. იმანაც დიდი ისპუგი ქნა და ყვირილი დამიწყო. მამცვივდნენ, გამათრიეს გარეთ, და ჰაა, უნდა გამათაონ ჰამა მამენტალნათ კამისარი მოვარდა და იმან მიყვირის:

— ტი შტო ნარუშაიშ აბშესტვენი ტიშინა ხულიგანი მამენტალნა ისპრავდომ ბროშუო. შემეშინდა, ვიფიქრე ტრიატის დანგრევას მე მაბრალებს მეთქი.

— ვებნები კამისარჯან. ნარუშენია მე არ მიქნია, იმ ბრუციანმა სამსონამ დაანგრია და მეც იმან შამაშინა მეთქი... არ დამიჯერა.ი ს იყო რაღა უნდა გავექანებინე ნაობახტში , ჰამა ამ დროს ჩვენი ჩოლახ-გიგუა გამოჩნდა და იმან გადამარჩინა... ეს ორი კვირაა, მაგის გულისთვის შუშანას ხმას არა ვცემ, დიდი სპორი მიქნია სულ მაგის ბრალი იყო ამ სიბერის დროს ტრიატი რამ მააგონა მაგ ბემურაზსა?

ფარსადან.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

იუკილი

ო (თავისთვის)—ბებერია ეს ოჯახქორი თაოა ისეა ჩაცმული ეტყობა მდიდარია! ვითხოვ ჯანაბას:
ქალიშვილი (თავისთვის)—ბებერია ის ჩემი საქმრო მარა ეტყობა მდიდარია ისე განიერად ზის, წავყვები
რა

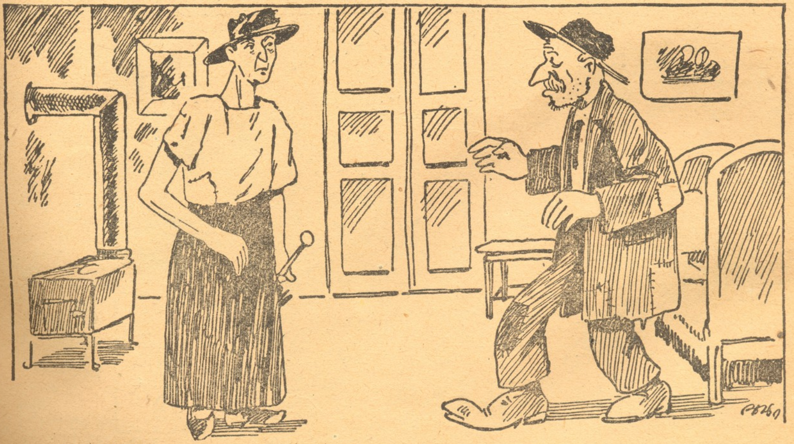

(რამოდენიმე დღის შემდეგ)—ქმარი—ქალო მე რომ ნიშნობაში გნახე რისთვის იმ ტანისამოსს არ იცვამ, როცა სადმე წავალთ!

ქალი—ის ხომ ჩემი არ იყო მეზობლიდან ვინათხოვრე მაშინ ნიშნობისათვის! შენ რისთვის არ გაცვია კოვერკოტის კასტუმი?

ქმარი—ვაიმე მეც ნათხოვრები მქონდა, შენი ოჯახი დაიქცეს!

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ლალოს თავგადასავალი

სამი ურემი შეშა გაყიდა ლალომ ოცდა რვა მანეთი ჩაიდო ჯიბეში და გასწია კოოპერატივისაკენ ოჯახისთვის რამე-რუმეების სასყიდლათ.

უცბად ვიღაცამ ფული ჯიბიდან ამოაცალა და მირბის.

— ი შე გამშვებ - ძაღლო! ჩიტის სკლინტსა ჰგეხარ და გინდა ჩემი ნაშრომით იქეიფო!? — უთხრა ლალომ, როცა ფული უკან გამოჰგლიჯა ხელიდან ჯიბგირის.

— რა გინდა ჩემგან შე ჯეტიავ!

— როგორ თუ რა მინდა! განა შეგარჩენ ჩემი ნაშრომის მოტაცებას! მიგიყვანო მუშათა და გლეხთა კომისარიატში! დედას გიტირებ მე შენა!

— არც მე შეგარჩენ ტეტი, ამ შეურაცყოფას.

— დახე ამ ჩემანალას, იგრე მელაპარაკება ასე გონია ჯიბგირი არ იყოს.

შევიდნენ კომისართან, მაგრამ კომისარს ჯერ მათთვის არ ეცალა: ვიღაც ლოთებს, რომელნიც თავიანთ თავს მუშებს ეძახოდნენ, სრულიად „შემთხვევით", „მთვრალობის" გამო გამვლელი ქალი ჩაეპროშტათ და ამის გამო იყო აყალ-მაყალი.

— ამხანაგებო — დაუბოლოვა სიტყვა კომისარმა მთვრალებს: ეს ერთხელ მიპატიებიხართ, განთავისუფლებთ და მეორეთ აღარ ჩაიდინოთ.

— აბა როგორ გეკადრებათ! განა ეხლა კი ჩაგვიდენია რამე? რათ შეურაცგვყოფთ? — უთხრა განთავისუფლებით გათამამებულმა ლოთმა.

— როგორ თუ არაფერი ჩაგიდენიათ! მაშ ტყუილად მოგიყვანდით აქ?

— ტყუილათ კი არ მოგვიყვანეთ, ამხანაგო კომისარო, მაგრამ არაფერიც არ ჩაგვიდენია. ცოდო იყო ჩვენი ტყული - უბრალოდ დაპატიმრება.

— ჩუმად ამხანაგო, თორემ ამ წუთას ჩაგაბრძანებ.

—ამხანაგო კომისარო! ჩაგვაბრძანე, მაგრამ ჩვენ მუშები ვართ...

„მუშების" გაგონებაზე კომისარმა ტონს დაუწია და უთხრა:

— რა იცით, ამხანაგებო, რო მე თქვენზე კარგი მუშა არა ვარ.

— დიახ, ამხ. კომისარო, თქვენ უეჭველად მუშა ხართ, მაგ ხელებზე იმდენი კოჟოჟები გასხედთ, რომ ჩვენ ვერ დავთვლით...

—უკაცრავად ამხანაგებო, მართალია ჩემ ხელებს კოჟრები არ ასხედს, მაგრამ თქვენზე ნაკლებ არა ვმუშაობ...

— დიახ, დიახ თქვენ უეჭველად ჰმუშაობთ ჩვენსავით; დილას რომ ჩვენ საქეიფოთ მივდიოდით, თქვენ უკან ჰბრუნდებოდით...

— უკაცარვად, მუშას არ შეჰფერის მაგგვარად ლაპარაკი...

— დიახ მუშას არ შეჰფერის...

ამის შემყურე ლალო დალონდა. მაგრამ იმედათ ის გაიფიქრა: ე ფული ხო ჯიბეში მაქ და სხვა რაღა მინდაო.

ლალო და ჯიბგირი სეირმა გაიტაცა.

— ბატონო კომისარო! — მიჰმართა კომისარს ახლად შემოსულმა უპალტოვო მოქალაქემ:აი ამ კაცმა ბნელ ქუჩაში პალტო გამხადა და თვითონ ჩაიცო უსირცხვილოდ. გთხოვთ განკარგულებას დამიბრუნოს ჩემი პალტო.

— ამხანაგო კომისარო, — მიჰმართა ახლა პალტოიანმა: მე მუშა ვარ და როგორ ვიკადრებდი ამას — ეს კაცი ცილსა მწამებს. პალტო ჩემია.

— მოწმე გყავს ვინმე, რო ეგ პალტო შენია?—ჰკითხა კომისარმა.

— რაღა მოწმე მინდა შე დალოცვილი შვილო, ზედ როცა მაცვია და დამშვიდებითა ვარ, ზნაჩით, ჩემია.

— შენა ამხანაგო, მოწმე გყავს ვინმე, რომ მაგან გაგხადა ეგ პალტო?—ჰკითხა მომჩივანს.

— რაღა მოწამე მინდა ბატონო, მოგახსენებთ, რო ბნელში დამხვდა, მომერია და წამართო.

— რა ვქნა ამხანაგო — მიუგო კომისარმა — უნდა დაამტკიცო, რო ამან გაგხადა პალტო და არა შენ.

— მე რო გამეხადნა, ხო მაგას აღარ ეცმებოდა!

— იქნებ გინდოდა გაგეხადნა და ვერ მეერიე!..

— დიახ, დიახ,—მიუგო პალტოიანმა:—გალმა დაიჩემე გამოღმა მაინც დაგრჩებაო, ნათქვამია.

რომ თავი დაიძვრინოს, პირაქეთ მედავება...

— ამხანაგო!—მიჰმართა კომისარმა უპალტოოს:—შენ უნდა დაამტკიცო, რომ პალტო ამ კაცმა მართლა შენ გაგხადა, თორემ ცილისწამებისათვის ჩაჯდები ციხეში...

ამის შემყურე ლალო შიშმა აიტანა, გაფითრდა და გაპარვა დააპირა.

—სად წამიხვალ, სად! შე ტეტიავ, შენა! — დასჭყივლა ჯიბგირმა ლალოსა და სტაცა ხელი.

— ამხანაგო კომისარო! თქვენც ხომ დაინახეთ, გაპარვა უნდოდა. ამან ოცდა რვა მანეთი ამომაცალა. აბა გაჩხრიკეთ, თუ ჩემი 28 მანეთი არ ედოს ჯიბეში.

— ამხ. კომისარო! მაგან ამომაცალა ფული, მე გამოუდექ, დავიჭირე და ისევ უკან წავართვი!

— ოპო, რა ვაჟკაცია!—დასცინა ჯიბგირმა.— მე ამ წუთში აქავე მოწმეებს დავუძახებ და დავამტკიცებ, რომ... და ამ ლაპარაკით ჯიბგირი გარედ გავიდა თითქოს მოწმეს მოსაყვანათ.

როგორც კი ქუჩაში გამოვიდა, ერთხელ მოიხედა უკან და როცა დაინახა, რომ ახლოს მილიციელი არ იდგა მოჰკურცხლა... და მოსახვევში მიიმალა.

ფეშანგი ფაშვიბერტყაძე.

ქარიან დარში ვერის დაღმართზე

„მიზანი ამართლებს საშუალებას“

ნათესავთან

წელიწადი იქნება, რაც ჩემს ახლო ნათესავთან ვცხოვრობ. ძალიან ცუდ გუნებაზე არის ჩემი გადამკიდე მასპინძელი. პირში არაფერს გეუბნება, თორემ მათ სახეზე აშკარათ ამოიკითხავთ დიდ უკმაყოფილებას.

სწორე ნათქვამია:

დილას ოქრო ხარ სტუმარო, საღამოს ვერცხლად იქცევი,

თუ ხანი დაგიგვიანდა სპილენძად გადაიქცევი.

ასე მომივიდა მეც. ჩამოვედი თუ არა პირველად ტფილისში, მასპინძლები ღიმილით მომეგებენ. გავხსენი ხურჯინი და ამოვალაგე: ინდაური, ქათამი, კარგი მსუქანი გოჭი, ხაჭაპურები, ყურძენი, ფელამუში და სხვა. ხურჯინის მეორე თვალიდან ამოვიღე ფუთნახევრიანი ტიკჭორა. ვივახშმეთ. ჩემი ნათესავი კაცი ქუდს ჰერში ისვრიდა ისე გამხიარულდა. თეთრად გავათენეთ. დიასახლისიც კარგ გუნებაზე იყო.

რამდენიმე დღის შემდეგ მასპინძლებს უკმაყოფილობა შევამჩნიე. განსაკუთრებულ უკმაყოფილებას ჩემი დიასახლისი გამოხატავდა. მეტად ცუდ გუნებაზე დადგა, როცა გაიგო, რომ მე ტფილისში დარჩენას ვაპირებდი. ეტყობოდა ძლიერი აღელვება და თანაც რჩევა-დარიგებას მაძლევდა, რომ სოფელში დავბრუნებულიყავი.

მე ვარწმუნებდი, რომ ბევრი გავლენიანი თანამდებობის პირხი მყავს და როგორც სამსახურს, ისე ოთახსაც იოლად ვიშოვნი-მეთქი. ელენე მაინც აწჩხლობდა, ცხვირს გვერდზე იბზუებდა და ქმარს უსაყვედურებდა, რომ—მისი ნათესავებიდან მოსვენება არ ჰქონდა.

ჩემთვის ამგვარი უკმაყოფილება აშკარა იყო, მაგრამ სხვა გზა არ მქონდა, სანამ ოთახს არ ვიშოვნიდი, ფეხის მოცვლაც არ შემეძლო. ელენე კი ისევ ნერვიულობდა, კაპასობდა და ჩემს გულის ჯავრს ქმარზე იყრიდა.

მთელი დღეები ქუჩებში ვხეტიალობდი, მხოლოდ დასაძინებლად თუ შევძვრებოდი ოთახში ლაწურასავით. სიმართლე უნდა ითქვას, რომ სამსახურის შოვნა არ გამჭირვებია, რადგანაც ჩემი სიძის ცოლის ძმა გავლენიანი პირი იყო და ადგილი თხოვნისთანავე აღმომიჩინა.

დამრჩა მხოლოდ ბინის საკითხი მოუგვარებელი. აქაც დიდი გამჭრიახობა და ხერხი იყო საჭირო, რომ შესაფერისი ბინა მეშოვნა. ხშირად ვღებულობდი საყვედურის წერილს ცოლიდან. მეტი რა გზა იყო ვითმენდი, როგორც ცოლის საყვედურს, ისე ელენეს ბუზღუნს.

ი შ კ ი ლ ი

იდიოდა დღეები. ოთახის შოვნას არაფერი ეშველა. ერთ დილას წასასვლელად მოვემზადე. მოვიდა ჩემთან ელენე და მითხრა:

— დიდს ბოდიშს ვიხდი, ლევან, მაგრამ იმედია საწყენად არ მიიღებ. მე და ჩემი ქმარი დღეს საღამოს მატარებლით სოფელში ვაპირებთ წასვლას. დედის ავადმყოფობა მომივიდა. ერთი თვე დავრჩებით მაინც, ამიტომ შენი დარჩენა აქ ჩვენს ბინაზე შეუძლებელი ხდება. მით უმეტეს, რომ საბინაო დავთარში არა ხარ ჩაწერილი და ეს კი გაუგებრობას გამოიწვევსო. რაღა მეთქმოდა მოვიკიდე ჩემი გუდა-ნაბადი, გამოვემშვიდობე ელენეს და გავე ზადე წასასვლელად. ელენე აივნიდან მადევნებდა თვალს და ტუჩებზე ღიმილი ეხატებოდა. ალბათ კმაყოფილი იყო, რომ ასე ადვილად მომიშორა თავიდან.

კირილე კარგს გუნებაზე დამხვდა ჩემი ძველი მეგობარი რომელიც ნახალოვკაში ცხოვრობდა. ვუამბე ყველაფერი და ვსთხოვე, რომ რამდენიმე დღით მასთან დავრჩენილვიყავი. არ ვიცი რამდენათ კმაყოფილი დარჩა ჩემი ახალი მასპინძელი, ხოლო ცხადი იყო, რომ მან თავაზიანი სიტყვებით მიმიღო და დროებითი ბინაც მომცა თავისთან.

რამდენიმე დღის შემდეგ ელენე ქუჩაში შემხვდა. გაწითლდა, უნდოდა გვერდის ავლა, მაგრამ მე საჩქაროდ მივედი ხელი ჩამოვართვი და შევეკითხე:

— როდის დაბრუნდით სოფლიდან? დედა თქვენი როგორ არის?.. და სხვა. ელენეს ენა დაება, აირია და ნაწყვეტ-ნაწყვეტად მიპასუხებდა:

— ჩემს ქმარს შვებულება არ მისცეს. დღე-დღეზე ველით, რომ როგორმე შვებულება მიიღოს და მე მგონი რამდენიმე თვის შემდეგ მაინც მოვახერხებთ წასვლას. კიდევ უნდოდა რაღაცა ეთქვა, მაგრამ საჩქაროთ გამოვემშვიდობე

ხ ე რ ხ ი

„ხერხი სჯობია ღონესო“ და მეც შევუდექი მასზე ფიქრს თუ როგორ მომეხერხებია ოთახის ხელში ჩაგდება. როგორც „სოვეტსკის“ მოსამსახურეს არცერთი სახლის პატრონი არ მენდობოდა. დიდ ძალი ოთახები გამოჩნდა თავისუფალი, საჭირო იყო მხოლოდ სახლის პატრონების მოთვინიერება.

ყოველ დღე დავდიოდი მაკლერებთან, ბევრსაც ვპირდებოდი, მაგრამ მაინ ვერას გავხდი. ერთ საღამოს რუსთაველის გამზირზე შევხდი ჩემს ძველს ამხანაგს, ჩვეულებრივი მისალმების შემდეგ გვერდზე გამიხმო და მთხოვა, რომ დახმარება აღმომეჩინა, კონტრაბანდის გასაღებაში. დიდძალი ლორიგანი, ვიქტორის ჩულქები, დუხი, შევიოტი და კავერკოტები ჰქონდა ჩამოტანილი. აღუთქვი დახმარება და მეორე დღის თორმეტი საათისათვის დავიბარე რუსთაველის გამზირზე. გამომშვიდობებისას ერთმა აზრმა გაიელვა თავში. თუ ვიშოვნე ბინა მხოლოდ ამ ხერხით მეთქი და გავსწიე მაკლერთან. მისალმების უწინვე მივხვდი, რომ დიდძალი კონტრაბანდა მაქვს მეთქი გადასანაღდებელი. საჭიროა სადმე ერთი თვალი ოთახი მაინც ვიშოვნო თქვა თუ მომიხერხებ როგორმე ერთი ოთახის შოვნას.

მაკლერმა დამიპირა მეორე დღის პირველი საათისათვის. მეორე დღესვე ვინახულე ჩემი კონტრაბანდისტი მეგობარი გადახაღდების მიზნით გამოვართვი 10 კოლოფი ლორიგანი, ორი ნაჭერი შევიოტი, სამი მეტრი კოვერკოტი, რამდენიმე წყვილი ვიქტორია ჩულქები, ჩავაწყე პორტფელში და გავექანე მაკლერისაკენ. თავი ისე მეჭირა, როგორც მილიონერს. მისვლისთანავე გავხსენი პორტფელი და ამოვიღე ჩემი „კონტრაბანდა“. ავიღე ორი წყვილი ჩულქი და უთავაზე დიასახლისს (მაკლერის ცოლს) და დავუმატე:

— ჯერ ჯერობით ეს იყოს თქვენი პატივისცემა; შემდეგში კი მე ვიცი! ახლა ეს ნაჭრები რომ გაყიდული არ მქონდეს გიფეშქაშებდით მაგრამ არა უშავს რა,—თუ როგორმე ოთახი მოვახერხე, თქვენს პატივისცემას არ დავივიწყებ! ჩაურტყი ეშმაკურათ.

რამდენიმე წუთის შე დეგ ეტლი გაჩერდა ორსართულიან სახლთან. სახლის პატრონს დიდის მოხერხებით და გამოცდილებით ვესაუბრებოდი. თავიც ისე მეჭირა, როგორც შეშვენის ნამდვილს ვაჭარს და ბევრი ფულების მქონე კაცს ჩამოუგდე სიტყვა ბოლშევიკებზე, სახლის პატრონი, როგორც ეტყობოდა, მეტად უკმაყოფილო იყო კომუნისტების და ჩემი სიტყვა თაფლივით მოეცხო გულზე. გავხსენი პორთფელი და კონტრაბანდი საქონელი მაგიდაზე დავაწყვე. სახლის პატრონი ცნობის მოყვარეობით დააცქერდა კონტრაბანდ საქონელს. აუხსენი, რომ მე ნამდვილი კონტრაბანდისტი ვარ და ისიც უთხარი,—თუ როგორ ადვილათ შეუძლია კაცს გამდიდრდეს კონტრაბანდის საშუალებით.

მოვრიგდით. ხელი ჩამოვართვით ერთმანეთს. იმ წამსვე ერთი საუკეთესო ოთახი დამიცალა. გადმოვიტანე ჩემი ბარგიც.

რამდენიმე თვის შემდეგ ჩემი ფიზიონომია გამოაშკარავდა ოთახი „გავასავეთსკე“. ჩემი „ხაზეინი“ იწყევლის გაჩენის დღეს, მაგრამ მე ყურსაც არ ვიბერტყავ. რავქნა „მიზანი ამართლებს საშუალებას“.

ოდილმადი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ფ ო თ ი

აკაკის ქუჩაზე იმდენი ავი ძაღლებია, რომ მცხოვრე-
ბლები შიშის გამო ველარ დადიან.

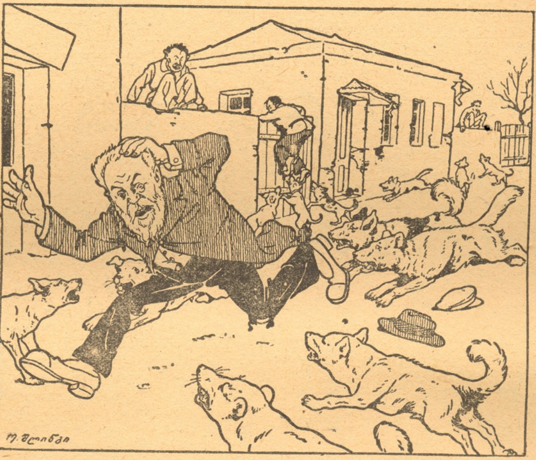

აკაკი: ჩემს ქუჩაზე შიშით მეც კი ვერ გამივლია და
ესენი რაღა გავამტყუნო!

სამაშველო პუნქტი

სადგური ხრესილი

დამიკარი ხელი და გაათავე საქმე. ეუბნება მუხლე-ბამდე ტალახში ამოვლებული მაშვალი.

— რა ვქნა ბიჭი კი მომწონს შარა, თუ სულით და ხორცისაგან გამცლით რაღა მოწონება იქნება.

„ხუთასი მანეთი კია არა, ათასზე არავინ დაალაპარაკებს. მე შენთვის ვცდილობ და შენ კი ეშმაკებისკენ იყურები. ბიჭად ბიჭი რასაც ხედავ ეს არის, სიმდიდრე „ძუის-ში“ მაგისთანა ვის აქვს. ამას გარდა „ტყიბულის“ მაღაროში, მუშაობს; ხელი აქვს, იმისანა იმისანა, რომ მაგის მოტეხილ ნახშირს ქვეყანა იტაცებს, კონდუქტორები ხომ იტაცებენ და ის არი. ინჯინრები ხელისგულზე ატარებს

— არც ჩემი ქალია მახინჯი, ბრმა არ არის დაკოჭლი,

— არ იზამს, ბატონო, არა; ორი მაგდენს აძლევდა ანთიმოზა, მარა ქალი არ მეეწონა.—თხელი ცხვირი ჰქვსო...

რამოდენიმე წუთში მაშვალი წყალ საქაჩავთან გაჩნდა, სადაც სასიძო თავის დედ-მამით პასუხს უცდიდენ.

— რავაა საქმე აპოლი?

სამას მანეთს ზევით ვერ ევიყვანე,—მხოლოდ ერთი შკაფი ძლივს დავამატებიე.

— გაარიგეთ; ერთი ვნახო მაინც.

ხმა შურდულივით მიწვდა ქალის ჭირისუფალს. შეპუდრეს, მოკაზმეს და ბაქანზე გაისეირნეს. შორიდან გასაყიდი საქონელივით მისჩერებოდენ მოპირდაპირენი. ახალგაზრდებში ჩუმი სიცილია. ქალს შერცხვა, სითამამე დაეკარგა, საქციელი წაუხდა, სახე ჭარხალივით გაუხდა... დედმამა გულის ბაგა-ბუგით მოელის პასუხს.

— რაცხა თეძოებში არ მეჭაშნიკება... ტანს თავისუფლათ ვერ ხმარობს,—კოჭლი უნდა იყოს.

— კოჭლი კი არა, ტოლი არა ყავს ტოლი. თუ არ გინდა, საქმეს სხვაზე გავაკეთებ და მასუკან ირტყი თავში ხელი. მაგის გულისათვის ჩოხის კალთას მახევენ.—ჩაუკრა ნახევრად არეულმა მაჭანკალმა.

— მორჩი, საქმე გადასწყვიტე თუ არა, ხუთი დღე დარჩა დაურწყებამდე; მერე ქე ჩაგაბერდება ხელში. ბედი კარზე მოდგომია, დაჭყიტე თვალები.

— გეიძვრე ტყავი და პატრონი მოუნახე. ხომ იცი ქალიშვილის შენახვას რამდენი სირცხვილ-ნამუსი უნდა!

ბაქანზე მყოფ მთელი ხალხის ენა ამ თემაზე მოძრაობს და ილლება. ქუთაისიდან სახალხო მატარებელი შემოვიდა, ბაქანი შეზარხოშებულ ხალხით გაივსო. მაყრები, სარზე წამოცმული ღორის თავით, ხორცით, ხაჭაპურებით ერთმანეთს ებლაუჭებიან. ისმის ხმა ჩაწყვეტილი აბნეული სიმღერა. გადმოსხეს პატარძლები, სიძეები, დაფრინავენ მაშვლები, მაყრები და „შაფერები“ ქალიშვილებს ნეტარ სურვილის ნერწყვი უსოვლებს ტუჩებს. ბაქანზე განუწყვეტელი ჟრიამულია.

ძორწინების შემდეგ

ხრესილის ბაქანზე ცხვირ ჩამოშვებული, თვალცრემლიანი ჭრელი ტროსტით და წითელი ვაშლით ხელში გაუთხოვრათ დარჩენილი ქალიშვილი სდგას. სიკვდილს გადარჩენილი: ღორი, ქათამი, ინდაური მხიარულად სტკეპნიან ბაქანს. კუთხეში მიმჯდარი მაშვლები ფულებს ითვლიან.

სტატისტიკური ცნობა:

— — (ოკრიბიდან)

პირველ იანვრიდან 27 თებერვლამდე გათხოვდა 75 ქალი, გატყდა 17 თავი. ბარგის წაღებაზე და ცეკვის წესის დარღვევისათვის. გამოესალმა წუთი-სოფელს 124—ღორი, 214—ინდაური, 456 დედალ-მამალი ქათამი, დაილია შავი და თეთრი 750—ფუთი ღვინო, დაიწვა 600—ნაგანის ტყვია: გასულია მზითევში ნაღდი ფული 30.000 მან.

საერთოთ მაშვლებს დარჩა დახლი 3.000 მან.

—კოსტაიძი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მგზავრები

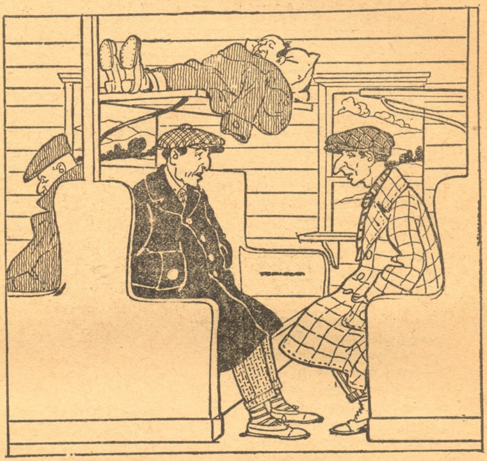

რა მიეცი შორაპანიდან ბილეთში?
გიჟი ვარ ბილეთი ვიყიდო. საცა არის ტფილისში ჩავალთ რევიზორს ჯერაც არ ჩამოუვლია.

სამტრედია

მინდა მოგითხრო ამბავი
თუ მეყო: ღონე ძალია!
მე ძმა არა მყავს, **ტარტაროზ,**
და ძმად დაგსახე, ძამია.
დედის და ფიქრის ამარა
დავდივარ როგორც ღრუბელი!
ოცნება აღარ მშორდება
და დარდი დასაღუპველი
მინდა ქვეყნისთვის სიკეთე,
შუქი და მუდამ დარები!
მაგრამ საშველსა არ მაძლევს:
წვიმა, ყინვა და ქარები.
სოფელი მიყვარს, სოფელი—
მე იმას ვენაცვალები!
სოფელი თავის მშვენებით
თავის ლამაზი თვალებით.
ამ სიყვარულმა ძლიერმა,
მე გამიჩინა მტრები!
და ირგვლივ შემომესიენ,
ვით შემოდგომის მწერები.
ისმის გოდება დაჭრილთა,
ისმის კვნესა და ძახილი!
ტყვიაა—ჩემი სიტყვები,
კალამი — ბასრი მახვილი.
დეე, იჩხავლონ ყორნებმა,
მიზანს ვერ მიცვლის მუქარა!
თუ კი სიმართლე წინ მიდევს,
სიმართლეს ველარ დავფარავ.
ძმაო, **ტარტაროზ!** იქნება
ჩაჩუა გაგიგონია?!
„დიდი კაცია“ და მასზე
ბევრჯერ მსჯელობა მქონია.
ცოლშვილიანი ბრძანდება,
(ცოლშვილი იყოს დღეგრძელი)
ერთ **ბანოვანზე** ამბობენ—
(აქ კი თქმა ველარ შევძელი)
სად სამსახური, სად ქალი,
სად უადგილო რომანი!
არ გვინდა იყოს „ამბავი“,
მაგრამ რალა ვქნათ რომ არი?!
ექიმობაში **ჩარკვიანს,**
აქ ვერა სჯობნის კაცია!
დილიდან საღამომდისინ,
თეთრი სამოსი აცვია.
ფუტკარივითა ესევა
ნაირნაირი ქალები!
კაბინეტი აქვს მორთული:
ბრილიანტებით. ქარვებით.
ამბობენ: იცის „აბორტი“—
ჯადოა მისი ხელები!
(კიდევ რა ვიცი რას ამბობს,
ხალხის ბოროტი ენები).
საბავშო ბაღზე, ქალაქში
მდუმარე ხმები დადიან!
სინამდვილეში ვირწმუნოთ,
არ გვინდა, აღარ გვწადია.
ჯერ ღიათ ვტოვებ ამ საკითხს—
(შეინძრა მდელო, მთა-ბარი)
იხარეთ წუთით, იხარეთ,
გუგულია და თამარი.
„ეპო“-სა სასადილოზე
დამიგვიანდა ცნობები!
მისი მნახველი, შემყურე
დავდივარ განაცოფები.
მიყვარს მუშისა და გლეხის,
გემოვნებისა ადგილი!
და თქმა იმისი, რაც ხდება
ძნელია, არ ადვილი.
ემუდარები: „ძამია,
მოვკვდი ამდენი ლოდინით!
გიპასუხებენ:—დრო არ გვაქვს—
და დგას სოფლავის ლოდივით.
(ვისაც სურს ჭამა სადილის,
თან მოიტანოს ლოგინი).
აქ სულ არა ჩანს **გლეხკომი,**
თავისი ავლა-დიდებით!
და ამის გამო ფიქრი გვაქვს,
მძიმე და განადიდები.
მოგვეჩვენება „ბატონი“
როგორც ახალი სიძეა!
თუ პატრონი ხარ—იყავი,
ან სულ მოგვშორდი ბიძია.
სალამი შენდა, სალამი,
ექიმო **ჯაშო ილია!**
უშენოთ ჩვენი ქალაქი,
ველარაფერი შვილია.
ავადმყოფები გეძებენ—
აღარ აქვთ თვალში ძილია!
(შენა ხარ ჩვენი იმედი,
საძირკველი და ძირია);
რა გენაღვლება, ბატონო,
კიდევ მთელი გაქვს კბილია,
ძვალი სხვას გადაულოცე—
შენ გადასანსლე რბილია.
აწმყოში აღარ ივარგებს,
წარსულში შენ ხომ გილია!—
იცოცხლე, დიდხანს იცოცხლე,
ჩემო ძვირფასო **ილია...**

ჭაგნელი ბზიკი.

ღანირ-ქვიტირი

ორშაბათ დილა გათენდა
რა კარგი დარი დგებაო,
წუწკი სტაროსტა იოსებ
საქურდლათ ემზადებაო.

კუჭავამ შვილი გიორგიც
წაიყოლია თანაო,—
და იმ საღამოს სხვის ქათმებს
უმღერეს სულთათანაო.

ვანო ზარქუას მიადგენ
ქურდები ფრთხილად ხელაო;
საიდან ქათმები ჩამოსხეს
რაც იყო იქ სუყველაო.

გაპუტეს, ცეცხლზე შებრაწეს
ქედალი, ვარიელაო
და კანდიდატმა ხუცობის
საჭიკი გაისველაო.

პატარა ჯიხაიშელმა
ჯანომ მიაგნო კვალია,—
(ახუცოს კარსა მიადგა
მითხარ რა მისი ბრალია?).

შეწუხდა ჩვენი სტაროსტა,
ჯაუხდა იხტიბარია;
(მონელებულიც არ ჰქონდა;
ჯერ ნაქურდალი ვარია).

ნაქურდალს ათად მოგართმევ,
მხოლოდ აყუჩე ენაო;
მღვდელმა მასწავლა ქურდობა,
ღმერთმა კი შემაჩვენაო.

შიხლინსკი ბომბ.

ჯოჯოხეთის კუთხე

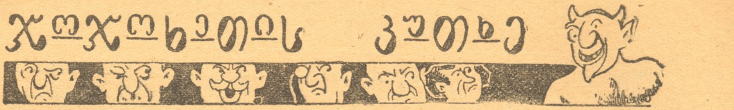

„სამი გრაცია“

სკანი-ოღლი გვწერს, რომ:—ბედნიერია სოფ. ზედასაყულა (ქუთაისის მაზრა)—მას „ამშვენებს“ სამი გრაცია...

და მოგეხსენებათ, რომ ამ სამ გრაციას დიდად არაფრად მოსწონთ ქალთა წრე. ეს არც გასაკვირია, რადგან

წარჩინებულთა წოდებას
ესენი ეკუთვნიანო...
ახალი ყოფა არ მოსწონთ,
და ძველსა შენატრიანო...

მაგრამ საკვირველი ის არის, რომ ეს სამი გრაცია „ფიზკულტურა“-ს (მუშტი-მკვრივი) ისე გაუტაცნია, რომ:

წავიდენ, იქ მიძუნძულდენ,
სადც არის ქალთა კრებაო.
ერთმანეთს ეუბნებოდენ:
—ჩვენი ლამპარი ქრებაო;....
შევიჭრეთ, ვსცემოთ სუყველას
ვინც ხელში კი მოგვხდებაო,—
თორემ ცხოვრება წამხდარი
უფრო-და-უფრო ხდებაო...
ასეც ჰქნეს—კრებას მიუხტენ
და სცემეს მომხსენებელსა;
არავის აღარ ინდობდენ
გარეშე თუ მეზობელსა...

ალბად მკითხველს ძალიან აინტერესებს, თუ ვინ არიან ეს „სამი გრაცია...“

გაგაცნობთ:

საშიკო, კატო, პოლინე—
არის ეს სამი გრაცია...
„ტარტაროზი“-სა მკითხველნო,
იცნობდეთ ამათ აწია.

...ათი წლის თავზე

ახლოვდება ოქტომბრის რევოლიუციის ათი წლის თავი. რასაკვირველია: მთელ საბჭოთა კავშირში დიდი ზეიმი იქნება. ყველა დაწესებულებამ თუ ორგანომ უნდა აჩვენოთ მასებს თავისი მიღწევები და რამე ღირსშესანიშნავი საქმის გაკეთებით უნდა აღნიშნოთ ეს დიადი დღესასწაული.

„ჭიათურაში ექვსი თვე გადის მას შემდეგ, რაც დაკეტეს ონკანი და მცხოვრებლებს წყალი არა აქვთ. რასაკვირველია: არ დაკეტდენ, მაგრამ ონკანი გაფუჭებული იყო... და არ აკეთებენ იმიტომ, რომ—უცდიან ოქტომბრის რევოლიუციის ათი წლის თავს. ისიც შესაძლებელია, რომ განგებ გააფუჭეს ონკანი, რომ ისევ გაეკეთებინათ. ოქტომბრის დღესასწაულისათვის. ასე ფიქრობენ მესვეურნენი:

ოქტომბრის რევოლიუციის ათი წლის თავის დღესასწაულს ხვდებიან არხების და გზების გაყვანით. დაწბების და ბოგირების გაკეთებით, ელექტრო-სადგურების ამუშავებით,—ჩვენ მაინც შევხდეთ ონკანის გაკეთებით და მასში წყალის გამოშვებით!

და ამის შემდეგ საჭიროა გავაფრთხილოთ აქ მდგომი ხალხი:

— ხალხნო და ჯამაათნო! დაიშალენით, წადით თავთავიანთ სახლებში, ტყვილად ელოდებით წყალს. ამ ონკანის საზეიმო გახსნა მოხდება ოქტომბრის რევოლიუციის ათი წლის თავზე; როგორმე გასძელით მანამდი.

ასე უმღერის ამათ აი ის იადონი, რომელიც, ხომ ხედავთ იქვე ახლოს ხეზე შემომჯდარა.

198 მან. 28 კაპ.

აშკარაა: როცა ეს ციფრები დაინახეს მაჩხვარეთის (გურია) სამკითხველოს სასარგებლოთ გამართულ საღამოს კომისიის წევრებმა,—მაშინვე მოაგონდათ 1924 წ. ივნისში მათ მიერ გაფლანგული 198 მან. 28 კაპ.

მოაგონდათ, მაგრამ თქვენ გგონიათ სიწითლე დაეტყოთ!—პირიქით: გაეღიმათ, იცნეს თავისი ციფრები... ანდა რა დარდი აქვთ: აღმასრულებელს ათი თვეა რაც ჩანთაში უძევს აღმასრულებელი ფურცელი, რომლის ძალითაც სასამართლოს განაჩენით გამფლანგველებმა სოფელს უნდა გადაუხადონ ეს ფული...

მაგრამ გადახდა კი არა, სასაცილოდაც არ ყოფნისთ იმათ ხალხი და ასე ღიღინებენ:

ვისაც შნო აქვს ჭამის,
ფულებიც მისია...
ჩვენ ვიყავით: ფულის
შეჭმის კომისია
თქვენ იძახეთ თქვენთვის:
—ეს რა სინდისია?!.
ჰმ! ხომ შევასრულეთ
ჩვენი მისსია!

ვნახოთ, აღმასრულებელი თუ მონახავს აღმასრულებელ ფურცელს და... (გაგრძელება იხილეთ შემდეგში).

მიიღოს ღირსეული

სოფ. იანეთს, როგორც ყველა სოფელს, ჰყავს თავისი თავმჯდომარე როგორც თემისა, ისე გლეხკომისა და აგრეთვე და შვიდწლედის გამგე. ცხადია, როცა სოფელს ყველა ესენი ჰყავს,—ღვინოც ბლომად ექნება. მკითხველი ალბად მიხვდება როცა ღვინო ვახსენეთ, თუ რაშიაც იქნება საქმე. „ალბად ესენი თვრებიან და“... იფიქრებს მკითხველი და მისი ფიქრი მართლაც იქნება.

უნდა ითქვას, რომ ადგილობრივებს ადამიანის გა-

ჩენაზე თავისი შეხედულება აქვთ და ისინი სრულიად არ იზიარებენ იმ აზრს, თითქოს ადამიანს ღმერთმა შთაბერა სული. აქ ასე ამბობენ ღვინოზე:—იგია ადამიანის **„სულის-ჩამდგმელი“.**

სილოვანი როგორც ჩანს მეტ ყურადღებას აქცევს ღვინოს და ავიწყდება გზები. ამიტომაც ჩვენ ვამბობთ კმაყოფილებით:

— ახია მაზე, ლი ლაფში ჩავარდა და როგორც იქნა ძლივს-ღა ამოათრია კალემ.

ჰმ! იგემო თავისი საქმიანობის ნაყოფი.

ამ ამბავზე ხალხმა ლექსიც კი შეთხზა სოფ. თიანეთში. აბა ყური დაუგდოთ **გეზლაჩი-ს:**

იანეთის თემი გლოვობს
ლაფში ჩამხრჩვალ სილოვანსო.
კალე ცდილობს ამოყვანას,
მაგრამ ვერ ამოიყვანსო.
ბოჩკებიც კი ცრემლსა ღვრიან,—
ღვინო ვინ-ღა შეგვსვამსო.

„ტყის კაცნი“

შეცდომის თავიდან ასაცილებლად, ჩვენ საჭიროდ მიგვაჩნია განვაცხადოთ შემდეგი: ეს ის **„ტყის კაცი“** არ არის, რომელზედაც მიხ. ჯავახიშვილს მოთხრობა აქვს დაწერილი. განსხვავება მათ შორის დიდია: ჯავახიშვილის „ტყის კაცი“ თავისთვის ცხოვრობდა ტყეში და არავის ერჩოდა;—აქ კი პირიქით ვხედავთ, ეს ერთი

ნუ გეგონებათ, რომ ეს „ტყის კაცნი“ ამერიკის ან ავსტრალიის რომელიმე ველურ მხარიდან არიან... არა, ესენი სადგურ კარდანახელებია... და თუ თქვენ ეჭვი გებადებათ, ყური დაუგდეთ ვაჟკაც ბიჭს, რას სწერს:

„...გამოუხტა ტყიდან ორი პიროვნება და დაუწყეს ცემა... ესენი იყვენ წნორის წყლის გზის ოსტატი ბირიძე და სად. კარდანახის რწმუნებული შაკიაშვილი*).

---

*) ტარტაროზის აზრია, რომ ეს ვაჟბატონები თავოალები იქნებოდენ. ერთხელ ესენი თვითონ ტარტაროზმა ნახა სადგურში, როცა დამთვრალიყვენ და ასე მღეროდენ:

აქა ვართ და აქ არის
ღვინო კარდანახია,—
და რო დავთრეთ, ძმაოჯან
—განა დასაძრახია?
თუ სხვამ გვისაყვედურა,
სიტყვა გვითხრა კვახია,—
რომ ჩვენ იგი მივზეგვოთ,
არ იქნება ახია?!

კონკურსი № 3

ნახეთ ს ას გვერდზე, გამოუგონეთ მას შესაფერისი წარწერა. წარწერა უნდა იყოს მოკლე და სურათის სიუჟეტის დამახასიათებელი.

კონკურსში მონაწილეობის მიღება შეუძლია ნველას, გარდა რედაქციის თანამშრომლების და მათი ოჯახის წევრებისა.

დაჯილდოებული იქნება ორი წარწერა: პირველი 30 მანეთით; მეორე—20 მანეთით. ამის გარდა გამოცხადებული იქნება აგრეთვე ხუთი კარგი წარწერის ავტორები.

კონკურსის შედეგები გამოცხადდება „ტარტაროზი“-ს № 97-ში რომ ამით (ხანგრძლივი ვადით) საშუალება მიეცეს ჩვენს მრავალრიცხოვან მკითხველებს მონაწილეობა მიიღონ კონკურსში.

ამოსჭერით აქვე დართული ტალონი, შეავსეთ იგი და გამოაგზავნეთ.

სხვა ქაღალდზე დაწერილი არ მიიღება.

კონკურსის შედეგების გამოცხადების თანავე დაჯილდოებულ წარწერის ავტორები მიიღებენ პრემიას.

მისამართი: ტფილისი

ჟურ. „ტარტაროზი“ კონკურსისათვის.

სურათის სათაური . . . .

სურათის წარწერა . . . .

. . . .

. . . .

. . . .

გვარი, სახელი და მამის სახელი . . . .

. . . .

სწორი მისამართი . . . .

. . . .

ხელობა (პროფესია) . . . .

. . . .

„ახალი სისტემა"

— დარდიც ნუ გაქვს... აქ შემოსატანი ფული უკვე გავფლანგე... მეც იმიტომ მოვედი აქ... რომ,.. თითქოს ფულები,..

— დარდიც ნუ გაქვს... ამ შემოსატანი ფული უკვე გავფლანგე... მეც იმიტომ მოვედი აქ... რომ... თითქოს ფული მომპარეს,.. და ასე განვაცხადებ.

ალმასყოლის სტამბა კამოს ქუჩა № 68.